

József Attila Színház

A windsori víg asszonyok

Névelő van. Windsort is fölfestették vázlatosan. Helyenként víg a második rész. Az asszonyok elragadok. Mi kéne még? Falstaff kellene.

Ha végignézünk a Shakespeare-előadások hazai vagy külhoni történetében, Rómeót is, Hamletet is, Otellót is találunk négyet-ötöt, amíg egy Falstaffot.

Persze, *A windsori víg asszonyok* ritkább madár a színpadon, mint a nagy tragédiák, s ritkább a *Vízkereszt*nél, az *Ahogy tessék nézni*nél, a *Sok hűhónál*, a *Szentivánéji álomnál*.

Ha egy színház *A windsori víg asszonyok*hoz nyúl, fogósabb földadatot vállal, járhatlanabb úton kénytelen haladni, nagyobb kockázatot vállal; s mindez önmagában igen rokon-szenves.

A József Attila Színház is elindította a maga derűs Shakespeare-ciklusát, s a makrancos hölgy meg a Sok hűhó semmiért után tovább kívánt lépni. De miért ezzel a vígjátékkal, ha nincsen Falstaffja?

Van, amit elfogad az ember jó közepes szinten is; van, amit csak jól; van, amit csak nagyon jól.

Falstaff a színpadi figurák olyan zsenije, hogy önmagánál alább nem adhatja. Ebbe a szoknyapécér kurafiba, ebbe a sörtbőfőgő pernahajderba, ebbe a mocskból és menny-

országból elegyített eleven potrohba sok jó színész bicskója beletört már. Mert a jó színész még nem biztos, hogy Falstaff. Szilágyi Tibor jó színész.

De még a maszkja is tiltakozik Falstaff ellen.

Ilyen anti-maszkot keveset láttunk. Csak elvett a színészből, ahelyett, hogy hozzátett volna. Tanulságos és meghökkentő az előadás végén az a pillanat, amikor Szilágyi Tibor nyílt színen levez magáról parókat, szakállt, bajuszt. És íme: az érdektelen, a *fals Falstaff*-maszk alól előbukik és egyszerűen élni kezd és egyszerűen érdekessé válik egy jó színész eleven igazi habitusa!

Amikor már vége az előadásnak.

Falstaff titka? Van. hogyne volna. Persze, nem csak az, hogy pocakkal magasodik ki a többiek közül. Bár ez a testi körülmény sem megvetendő. Ami vonzó és ami taszító benne, ahhoz dereka bőségének is köze van. Falstaff: minden lehető emberi vonás gyűjteménye, „csodás keverecse rossz s nemesnek”, megáldva-megverve a rendkívüli személyiség elektromos sugárzásával. Nagyságában esendő. Esendőségében mekkora nagyság! Fűzfapoézis és a legnemesebb költészet. Folyton változó Janus-arc. Komédia és tragédia.

Falstaffot csak akkor

kell, akkor érdemes megszólaltatni, ha akad rá színész.

Ritka pillanatban akad.

A József Attila Színházban Seregi László rendezése „széthúzta” a darab „mezőnyét”: a közönség egy kis része a színpadon ül, a színészek a nézőtérre is közlekednek. Ebben nincs semmi új. Más színházak is megtették már. A windsori víg asszonyok esetében azért nem érezzük szükségesnek és szerencsésnek, mert erősen megosztja a figyelmet. A színészekét is, a publikumét is. Apró darabkáira hullik az előadás, holott erre a vígjátékra a sűrítés férne rá: a helyszínekben és figurákban való koncentráció. Ha nem volna a szükségesnél mindig több szereplő — a párhuzamos játékok okán — jelen, az egyébként szépen beszélő Szilágyi Tibor Falstaffja is megnöhetett volna színpadi jelentőségében. Így sokszor teljesen föloldódik az általános tohuwabohuban.

Hiába a nagy sürgés-forgás, az előadás első része: unalmas. Márpedig ez a vígjáték legnagyobb veszedelem.

Vannak a rendezésnek jó, sőt, igen jó mozzanatai is: Fordné, Pagené és Fűrge asszony többszínű, differenciált beállításai például; a *IV. Henrik*-ből át-

vett jelenetek álomkép-szerű megoldása; Ford és Caius doktor jellemzése; találó az eredeti angol dallamok beillesztése. Nyilván a rendező ötlete az is, hogy a darabot ezúttal Hevesi Sándor fordításában játsszák; ez nemcsak tiszteletadás a magyar színházi élet egyik klasszikusa előtt, de azt is bizonyítja: mennyire él, mennyire színpadszerű ez a Hevesi-féle magyar változat. (A *IV. Henrik* részletei Vas István fordításában hangzanak el.)

Tetszett Voith Ági, Kállai Ilona és Margittay Ági női hármasa: mindegyikük meglelte a szerep lelki arcát, Horváth Gyula már-már „klasszikus” mozdulattal kereste homlokán a láthatatlan szarvat. Vogt Károlyy Henrikje áthozta egy korábbi Falstaff-időszak levegőjét. Bánffy György kedéllyel színezte Page úr viszonylagos halványosságát. Shakespeare-i (egy kis túlzással) Márton András Nyurgája. Makay Sándor következetesen végigvitte Caius doktor franciaságát. Kaló Flórián a békebíróba, Újréti László a walesi papba igyekezett humort sikeríteni. Izes figura Zoltay Miklósé; a szolgák közül Láng József igazította magához leginkább az alakot. Turgonyi Pál csakugyan mamlasz Mamlasz. A fiatal szerelmespár, Szerencsi Éva és Rupnik Károly nem sokat tehetett, de azt bájosan tették. A díszletet Csinády István, a jelmezeket Kemenes Fanni tervezte. Az angol dallamokat Révy Eszter állította össze. De ki pengeti őket?

D. L.

Horváth Gyula, Margittay Ági, Kaló Flórián és Kállai Ilona jelenete

(MTI Fotó — Keleti felv.)

